

Lovforslag nr. L 147. Fremsat den 6. december 1991 af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte

(Ændring af egenindkomstbegrebet og opgørelsen af indkomstgrundlaget samt ændringer som følge af ressortomlægning fra Undervisnings- og Forskningsministeriet til Finansministeriet)

§ 1

I lov om statens uddannelsesstøtte, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 511 af 28. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1. § 8, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Egenindkomsten er enhver positiv indkomst, der henføres til eller indgår i den personlige indkomst, kapitalindkomsten og udbytteindkomst omfattet af personskattelovens § 8 a, stk. 2, med fradrag af stipendium efter denne lov, overskud af danske ejendomme, jf. personskattelovens § 4, stk. 1, nr. 6, og renter af beløb opsparet i henhold til lov om uddannelsesopsparring.«.

2. § 9 a, stk. 4, nr. 1, affattes således:

»1) kapitalindkomst, som er omfattet af personskattelovens § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, hvori der indeholdes udbytteskat,« og nr. 2-3 ophæves. Nr. 4 bliver herefter nr. 2.

3. I § 13 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte kan i tilfælde, hvor støttedtageren er tilkendt førtidspension eller invaliditetsydelse i henhold til lov om social pension, eftergive for meget udbetalt støtte efter reglerne om eftergivelse af studiegæld i lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld.«.

4. I § 16 indsættes som nyt stk. 1:

»Hypotekbanken administrerer statens garantiforpligtelse for studielån i pengeinstitutter, ydet i henhold til denne lov og den tidligere uddannelsesstøttelovgivning.«.

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

5. I § 16, stk. 2, som bliver stk. 3, ændres »Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte« til: »Hypotekbanken«.

6. I § 17, stk. 2, ændres »Undervisnings- og forskningsministeren« til: »Finansministeren«.

7. I § 18, stk. 1, ændres »Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte« til: »Hypotekbanken«, og efter 1. pkt. indsættes: »Finansministeren kan fastsætte regler om betingelserne for indfrielse af misligholdte studielån.«.

8. § 18, stk. 2, ophæves.

9. I § 20, 1. pkt., ændres »Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte« til: »Hypotekbanken«, og i 2. pkt. ændres »Undervisnings- og forskningsministeren« til: »Finansministeren«.

10. I § 22, stk. 5, indsættes efter »15«: », 16«.

11. Efter § 23 indsættes:

»§ 23 a. De afgørelser, som Hypotekbanken kan træffe i medfør af § 17, kan efter finansministerens bestemmelse helt eller delvis henlægges til pengeinstitutterne. Pengeinstitutternes

afgørelser kan indbringes for Hypotekbanken, hvis afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.«.

12. I § 25, stk. 1, nr. 1, ændres det sidste »og« til: »,«.

13. I § 25, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »støtte«: »og«.

14. I § 25, stk. 1, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) eftergivelse af for meget udbetalt støtte, jf. § 13, stk. 4«.

§ 2

Kapitel 4 i lov nr. 371 af 10. juni 1987 om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld ophæves.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 1992. § 1, nr. 1, har virkning fra støtteåret 1991, og § 1, nr. 2, har virkning fra støtteåret 1993.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lov om statens uddannelsessøtte er senest ændret ved lov nr. 412 af 6. juni 1991, jf. Folketingstidende 1990-91, 2. samling, sp. 5839, 5955, 6739, 7515; tillæg A, sp. 6211; tillæg C, sp. 987.

De foreslåede ændringer vedrører:

- 1) lovens egenindkomstbegreb,
- 2) opgørelsen af indkomstgrundlaget, der anvendes i forbindelse med beregning af stipendium til 18-årige uddannelsessøgende, og
- 3) en ressortomlægning fra Undervisnings- og Forskningsministeriet til Finansministeriet.

Ad 1 - Egenindkomstbegrebet

For at få maksimalt stipendium og studielån ifølge lov om statens uddannelsessøtte må en uddannelsessøgendes egenindkomst i støtteåret ikke overstige et nærmere bestemt beløb. Egenindkomsten er ifølge loven enhver positiv indkomst, som henføres til eller indgår i den personlige indkomst og kapitalindkomsten med fradrag af stipendium efter loven samt af renter af beløb opsparat i henhold til lov om uddannelsesopsparing. Kapitalindkomstbegrebet, der fastlægges i skattelovene, er blevet ændret med virkning fra støtteåret 1991 som følge af lov nr. 218 af 10. april 1991 om ændring af forskellige skattelove. Udbytteindkomster indgår herefter ikke længere i kapitalindkomsten.

Aktieudbytte fra danske aktieselskaber (udbytteindkomst) på under 30.000 kr. skal fra og med indkomståret 1991 slet ikke selvangives. Er der tale om ægtefæller, der lever sammen ved indkomstårets udløb, og er den ene ægtefælles udbytteindkomst lavere end 30.000 kr., forhøjes den anden ægtefælles beløbsgrænse tilsvarende. Skattemyndighederne vil hverken lokalt eller centralt have oplysninger om udbytte, som ikke skal selvangives. Det udbytteuddelende selskab indeholder 30 pct. i kildeskat ved udbetalingen, men indeholdelsen af kildeskatten sker på grundlag af det samlede deklarerede udbytte. Det skal ikke oplyses, hvem de enkelte udbyttemodtagere er. Aktieselskaber m.fl. har ikke oplys-

ningspligt om, hvem der modtager udbytte, og ofte vil selskabet ikke have kendskab hertil. For så vidt angår børsnoterede aktier, behøver ejeren af aktierne ikke at være registreret i Værdipapircentralen. Udbytteindkomst på indtil 30.000 kr. årligt (60.000 kr. for samlevende ægtefæller) vil herefter ikke længere indgå i støttemodtageres egenindkomst.

Udbytteindkomster på over 30.000 kr. vil hos skattemyndighederne ikke blive registreret som en kapitalindkomst, men som udbytteindkomst. Det foreslås derfor, at sådan udbytteindkomst fremtidig skal indgå i egenindkomsten.

Den automatisering af indkomstkontrollen, som skete ved lov nr. 859 af 20. december 1989 om ændring af lov om statens uddannelsessøtte med virkning fra støtteåret 1991, gennemføres ved maskinelt overførte dataoplysninger fra skattemyndighedernes registre. Ved den nævnte lovændring gennemførtes en forenkling af den hidtidige opgørelsesmetode, som indeholdt en række særregler, som krævede manuel sagsbehandling.

Blandt de indkomstarter, som tidligere ikke blev medregnet ved opgørelsen af en støttemodtagers egenindkomst, indgår fra og med 1991 nu »lejeværdi af egen bolig«. Dette har givet anledning til megen kritik fra de uddannelsessøgendes side. Kritikken har haft baggrund dels i, at lejeværdien ikke afspejler en faktisk indkomst, dels i, at negative elementer i kapitalindkomsten, herunder renter af pant i fast ejendom, ikke tages i betragtning ved beregningen af egenindkomsten. Skattemyndighederne vil ikke automatisk kunne oplyse »lejeværdi af egen bolig«, men alene kapitalindkomsten »overskud af danske ejendomme«. Denne består ikke alene af 1) lejeværdi af en- eller tofamiliehuse, fritidshuse og ejerlejligheder, men også 2) standardfradrag, og 3) indtægter ved udlejning af ejendommen en del af året (f.eks. ved udlejning af et sommerhus) eller ved udlejning af en del af ejendommen (f.eks. udlejning af den anden lejlighed i et tofamiliehus eller ved udleje af værelser, i det omfang indtægten herved er skattepligtig).

Efter forslaget vil denne indkomst start udgå ved opgørelsen af egenindkomsten, ligesom udbytteindkomster på under 30.000 kr. (60.000 kr. for samlede ægtefæller) ved den gennemførte ændring af skattelovene er udgået af kapitalindkomsten og dermed af egenindkomsten.

Ad 2 - Indkomstgrundlaget

Ved lov nr. 353 af 1. juli 1988 om ændring af indkomstgrundlaget i en række love og om ophævelse af lov om socialindkomst (ændrede regler om indkomstgrundlag som følge af skattereformen) blev den hidtidige socialindkomst ophævet. I stedet blev der indsat regler om indkomstgrundlaget i en række love, herunder lov om statens uddannelsesstøtte.

Ifølge § 9, stk. 1, i denne lov beregnes stipendiet til 18-årige uddannelsessøgende ud fra forældrenes samlede indkomstgrundlag på grundlag af indkomsten for det andet kalenderår forud for støtteåret. Det er alene i denne sammenhæng indkomstgrundlaget anvendes i forbindelse med uddannelsesstøtte.

Reglerne om indkomstgrundlag går i store træk ud på, at man anvender summen af den personlige indkomst (løn mv.) og positiv kapitalindkomst (renteindtægter mv.), dvs. det samme grundlag, som anvendes ved beregningen af 6 pct.-indkomstskat, dog uden det i personskattelovens § 8 nævnte bundfradrag. Til dette grundlag lægges et beregnet formueafkast af visse lavtforrentede aktiver, herunder aktier. Det sker for at personer, der placerer deres midler i aktiver, der giver et lavt eller intet skattepligtigt afkast, ikke skal være gunstigere stillet end personer, der vælger mere traditionelle former for opsparing med skattepligtigt afkast. Det faktiske afkast fradrages i det beregnede formueafkast, ligesom også negativ nettokapitalindkomst fradrages.

Lovforslagets § 1, nr. 2, er af fortrinnsvis teknisk karakter og skal tilpasse indkomstgrundlaget til de ændrede skatteregler som følge af lov nr. 218 af 10. april 1991 om ændring af forskellige skattelove (ophævelse af dobbeltbeskatningen af aktieudbytte).

De gældende regler om, at det faktiske afkast skal fragå i det beregnede formueafkast, skal sikre mod, at de pågældende personer i indkomstgrundlaget skulle medregne både beregnet og faktisk formueafkast. § 1, nr. 2, i lovforslaget går ud på, at når udbytteindkomsten udgår af 6 pct.-grundlaget (hvorved indkomstgrundlaget bliver mindre), skal udbytteindkomsten ej heller fragå i det beregnede formueafkast. Efter dette lovforslag sikres det således, at de pågældende personer ikke kan fradrage indkomst (dvs. udbytteindkomst), som ikke er indgået i indkomstgrundlaget som en del af 6 pct.-skattegrundlaget.

Ændringen går nærmere ud på, at det alene er kapitalindkomst, som er omfattet af personskattelovens § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, hvori der indeholdes udbytteskat, der kan fragå i det beregnede formueafkast. Desuden kan som efter gældende regler udenlandsk kapitalindkomst fragå i det beregnede formueafkast. I modsat fald, dvs. hvis man gav fradrag for udbytteindkomsten, selv om den ikke indgår i 6 pct.-skattegrundlaget, ville man kunne få fradrag for faktisk afkast i det beregnede formueafkast ved opgørelsen af indkomstgrundlaget.

Dertil kommer, at skattegodtgørelsen er ophævet i forbindelse med ophævelsen af dobbeltbeskatningen af aktieudbytte, hvorfor den heller ikke længere kan fragå i det beregnede formueafkast. Endelig er særegnen om de kontoførende investeringsforeninger udgået som overflødig. Der sker ikke derudover ændringer i indkomstgrundlaget.

Ad 3 - Ressortomlægning

Ved kongelig resolution af 30. august 1991, jf. Statsministeriets bekendtgørelse nr. 640 af 3. september 1991, blev det bl.a. bestemt, at administrationen af statens garantforpligtelse for studielån i pengeinstitutter, efter at statsgarantien er meddelt af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, overføres fra Undervisnings- og Forskningsministeriet til Finansministeriet med virkning fra den 1. januar 1992. Administrationen vil blive henlagt til Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning (Hypotekbanken), som i forvejen administrerer indrivelsen af misligholdte studielån/statslån og misligholdte statsgaranterede studielån.

Med vedtagelsen af lov nr. 192 af 29. marts 1988 om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte bortfaldt muligheden for nybevilling af statsgaranterede studielån stort set, idet der dog som en overgangsordning indtil udgangen af juli måned 1993 i et begrænset omfang stadig kan bevilges statsgaranterede studielån til visse studerende. Herefter resterer alene afvikling af den bestående garantimasse, som på nuværende tidspunkt omfatter ca. 100.000 personer, hvoraf ca. 80.000 har påbegyndt afviklingen af deres pengeinstitutlån efter endt uddannelse.

På denne baggrund og i forbindelse med ressortændringen har der været anledning til at overveje, om administrationen af de statsgaranterede studielån eventuelt kunne forenkles og smidiggøres dels i forhold til pengeinstitutterne og dels i forhold til den enkelte låntager.

Dette lovforslag har således til formål yderligere at forenkle forvaltningen af de statsgaranterede studielån, hvor det kan lade sig gøre uden derved at

slække væsentligt på den statslige kontrol med området.

Forslaget indebærer, at finansministeren bemyndiges til at træffe bestemmelse om, at visse af de afgørelser, som Hypotekbanken fremover kan træffe angående afvikling af statsgaranterede studielån, henlægges til pengeinstitutterne.

Ifølge de i medfør af lovens § 17, stk. 2, fastsatte regler om administrationen af garantierne, jf. § 50, stk. 2, i Undervisnings- og Forskningsministeriets bekendtgørelse nr. 512 af 4. juli 1990, som senest er ændret ved bekendtgørelse nr. 525 af 2. juli 1991, er der åbnet mulighed for, inden tilbagebetaling af det statsgaranterede lån påbegyndes, at bevilge udsættelse hermed på grund af låntagers arbejdsløshed, sygdom, barsel, aftjening af værnepligt, afdragsbyrder på anden studiegæld eller, hvis der foreligger andre særlige omstændigheder. Udsættelse af disse årsager medfører dog ikke, at garantiperioden ligeledes forlænges.

Afgørelse om udsættelse med tilbagebetaling af de nævnte årsager har hidtil været truffet af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, men det er med forslaget hensigten at henlægge disse afgørelser til pengeinstitutterne. Disse er i forvejen i medfør af bekendtgørelsens § 50, stk. 4, bemyndiget til, efter at tilbagebetaling er påbegyndt, at træffe aftale med låntager om afvigelser fra tilbagebetalingsaftalen.

Den foreslåede henlæggelse af afgørelser efter bekendtgørelsens § 50, stk. 2, til pengeinstitutterne vil således medføre en klar opgavefordeling mellem pengeinstitutterne og Hypotekbanken. Endvidere vil ordningen indebære en serviceforbedring for den enkelte låntager, som vil kunne træffe aftale om udsættelse med tilbagebetaling af de anførte årsager direkte med sit pengeinstitut.

Pengeinstitutternes administration af muligheden for udsættelse med tilbagebetaling vil blive nærmere fastlagt i henhold til en bekendtgørelse, som vil blive udstedt i medfør af den bemyndigelse, som i forslaget gives til finansministeren. Det er ikke her hensigten, at den fremtidige administration skal afvige fra den praksis, som hidtil er fulgt. Det indebærer, at udsættelse kan gives et halvt år ad gangen i indtil 3 år efter tilbagebetalingspligtens indtræden, hvorved bemærkes, at tilbagebetalingspligten efter lovens § 17 normalt indtræder 1 år efter det tidspunkt, hvor låntageren afslutter eller afbryder sin uddannelse. Anmodninger om udsættelse ud over i alt 4 år forelægges Hypotekbanken. For så vidt angår de årsager, som kan begrunde en udsættelse, er det dog hensigten at lade afdragsbyrder på anden studiegæld og andre særlige omstændigheder bortfalde, dels fordi disse bestemmelser efter Hypotekbankens opfattelse

ikke anvendes i noget videre omfang, og dels fordi pengeinstitutterne fortsat vil have adgang til efterfølgende at lempe en indgået tilbagebetalingsaftale.

Hvis et statsgaranteret studielån misligholdes, indfrier Hypotekbanken på statskassens vegne lånet. Indgår en låntager ikke en tilbagebetalingsaftale eller betaler aftalte ydelser til tiden, har det dog indtil nu været en forudsætning for indfrielse af lånet, at såvel pengeinstituttet som Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte forgæves skulle have søgt at formå låntager til at indgå en aftale eller genoptage betalingerne efter aftalen.

Det er imidlertid Hypotekbankens erfaring, at det kun i relativt få tilfælde er lykkedes at formå låntager til at påbegynde eller genoptage tilbagebetalingen af et misligholdt lån, og at rykkerskrivelsen fra den statslige kautionist ikke har større effekt end de tilsvarende opfordringer fra det pågældende pengeinstitut.

Det foreslås derfor, at rykkerproceduren begrænses således, at det ikke længere vil være en forudsætning for indfrielse af studielånet, at låntager tillige er blevet rykket af Hypotekbanken.

I konsekvens af de foreslåede ændringer i kompetencen til at træffe afgørelse om udsættelse med tilbagebetaling af statsgaranterede studielån foreslås det, at pengeinstitutternes afgørelser herom skal kunne indbringes for Hypotekbanken. Det foreslås samtidig, at Hypotekbankens afgørelser som klageinstans for pengeinstitutterne skal være endelige.

Forslaget og ressortændringen medfører i øvrigt, at Hypotekbankens afgørelser om tilbagebetaling af statsgaranterede studielån ikke vil kunne indbringes for Ankenævnet for Uddannelsesstøtten. Denne klageadgang, som er beskrevet i lovens § 25, har hvad angår statsgaranterede studielån kun været anvendt i meget få tilfælde, og som det i øvrigt vil fremgå, opretholdes der fortsat en klageadgang til henholdsvis Hypotekbanken og finansministeren.

Klageadgangen til Ankenævnet for Uddannelsesstøtten vil således fremover angå klager over afgørelser, truffet af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, om tildelingen og beregningen af støtte og tilbagebetaling af støtte, bortset fra de statsgaranterede studielån.

Klage over Hypotekbankens øvrige afgørelser vil kunne ske til finansministeren som følge af de almindelige administrative principper, bortset fra de afgørelser, som Hypotekbanken træffer som klageinstans for pengeinstitutterne.

Udover de ændringer, som er omtalt ovenfor, foreslås en række ændringer af teknisk/administrativ karakter som følge af ressortændringen.

Ved den nævnte ressortomlægning blev det endvidere bestemt, at lov om tilskud til afvikling af studie-gæld og om eftergivelse af studie-gæld, bortset fra lovens kapitel 4, overføres fra Undervisnings- og Forskningsministeriet til Finansministeriet.

Ifølge det pågældende kapitel 4 i nævnte lov kan Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte eftergive gæld som følge af for meget udbetalt uddannelsesstøtte i medfør af lov om statens uddannelsesstøtte.

Af regelforenklingsmæssige grunde findes det hensigtsmæssigt at overflytte den pågældende bestemmelse til lov om statens uddannelsesstøtte.

Samtidig foreslås det, at eventuelle klager over styrelsens afgørelser i sager om eftergivelse af de nævnte tilbagebetalingskrav henlægges til Ankenævnet for Uddannelsesstøtten.

Økonomiske konsekvenser:

Ad ændring af egenindkomstbegrebet:

Det forhold, at udbytteindkomst på under 30.000 kr. fra og med kalenderåret 1991 ikke længere indgår i egenindkomsten, og at der sker fradrag i egenindkomsten for »overskud af danske ejendomme« antages ikke at få nævneværdige økonomiske konsekvenser. Det antages således, at de studerende i de fleste tilfælde tilpasser egenindkomsten til egenindkomstgrænserne, så de undgår at skulle tilbagebetale uddannelsesstøtte. I de sikkert meget få tilfælde, hvor studerende har udbytteindkomst over 30.000 kr. (60.000 kr. for samlevende ægtefæller), vil ændringen dog medføre, at studerende, som ikke tidligere kunne få uddannelsesstøtte, nu kan få det helt eller delvis.

Også de sikkert relativt få studerende med en meget stor lejeværdi af egen bolig får forbedret deres støttemulighed.

Det må forventes, at fjernelse af kapitalindkomstposten »overskud af danske ejendomme« vil have konsekvenser for flere uddannelsessøgende end bortfald af udbytteindkomst under 30.000 kr. I begge tilfælde vil den primære konsekvens forventes at blive, at støttemodtagerne kan have større lønindkomst, men det kan ikke udelukkes, at enkelte studerende, som ikke kan få uddannelsesstøtte i dag, vil blive støttemodtagere.

Merudgiften ved ændringen kan ikke beregnes.

Ad ændring af opgørelsen af indkomstgrundlaget:

Når udbytteindkomst fra og med indkomståret 1991 ikke længere indgår i den skattepligtige almindelige indkomst, vil det heller ikke indgå i indkomstgrundlaget. Herved kan de pågældende personer få et lavere indkomstgrundlag end efter gældende reg-

ler, nemlig hvis det faktiske afkast overstiger det beregnede afkast af de lavtforrentede aktiver. Dette vil medføre, at indkomstgrundlaget for nogle forældre til støttemodtagere vil blive lavere. Dette fører til, at nogle 18-årige støttemodtagere vil kunne få støtte eller få støtte med større beløb. Det har dog formodningen imod sig, at lavtforrentede aktiver som aktier mv. giver et afkast, som overstiger kapitalafkastsatsen efter virksomhedsskatteloven, der for indkomståret 1991 udgør 9 pct. Hvis aktiekursen fx er 300, skal udbyttet således overstige 27 pct. af aktiens pålydende værdi, før den pågældende bliver stillet bedre end efter gældende regler.

Merudgiften ved ændringen kan ikke beregnes.

Ad ændringer som følge af ressortomlægning:

De foreslåede forenklinger for så vidt angår de statsgaranterede studielån har ikke til hensigt at ændre den hidtil gældende praksis over for låntagerne i henseende til spørgsmål om, hvornår tilbagebetaling skal ske mv. Ændringerne i reglerne om udsættelse med indgåelse af tilbagebetalingsaftaler vil således kun få virkning for de ca. 20 pct. af låntagerne, for hvem tilbagebetalingstidspunktet endnu ikke er indtruffet. Forslaget vil i øvrigt næppe føre til en ændring af det årlige antal af lån, som må indfries på grund af misligholdelse.

De foreslåede ændringer vil i øvrigt kunne gennemføres inden for de eksisterende udgiftsmæssige rammer.

Administrative konsekvenser:

Da Told- og skattestyrelsen leverer de oplysninger, som danner grundlag for opgørelsen af indkomstgrundlaget, og ligeledes kan oplyse en støttemodtagers udbytteindkomst på over 30.000 kr. og kapitalindkomststarten »overskud af danske ejendomme«, forventes forslaget at være begrænset udgiftsførgende for Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Ifølge § 9, stk. 1, i lov om statens uddannelsesstøtte tildeles 18-årige uddannelsessøgende stipendium afhængigt af forældrenes samlede indkomstgrundlag på grundlag af indkomsten for det andet kalenderår

F. t. l. vedr. statens uddannelsesstøtte

forud for støtteåret. Indkomstgrundlaget opgøres som bestemt i lovens § 9 a.

Fra og med indkomståret 1991 er dobbeltbeskatningen af udbytteindkomst, herunder aktieudbytte, ophævet. Udbytteindkomst omfatter efter personskattelovens § 4 a det samlede beløb af

- 1) aktieudbytte efter ligningslovens § 16 A fra selskaber, som er skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1 og 2,
- 2) afståelsessummer efter ligningslovens § 16 B, som modtages fra selskaber, der er skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1-2,
- 3) udlodninger fra investeringsforeninger, som udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud, og som ifølge deres vedtægter er forpligtet til inden fristen for indgivelse af selvangivelse at udlodde de i indkomståret indtjente renter, udbytter, kursgevinster og aktieavancer som nævnt i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 5 a, litra a-c. Det gælder dog kun den del af beløbet, som svarer til forholdet mellem foreningens samlede indtægt ved udbytte fra selskaber omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1-2, og foreningens samlede udlodning.

Udbytteindkomst indgår ikke i den skattepligtige indkomst, og indgår derfor heller ikke i 6 pct.-skattegrundlaget.

Udbytteindkomst beskattes med 30 pct. for den del, som ikke overstiger 30.000 kr. i 1991 (grundbeløb 1987 26.400 kr.). Udbytteindkomsten skal ikke selvangives, og skatten er endelig.

Skat af udbytteindkomst, som overstiger 30.000 kr. i 1991, beregnes med 45 pct., og udbytteindkomsten skal selvangives. Skatten af denne del af udbytteindkomsten er ikke endelig.

Indkomst, der *ikke* omfattes af ovennævnte definition af udbytteindkomst, beskattes efter almindelige regler og vil i det omfang, indkomsten er skattepligtig almindelig indkomst, også fremover indgå i beregningsgrundlaget for 6 pct.-skatten, og derved også i indkomstgrundlaget. Der er fx tale om aktieudbytte efter ligningslovens § 16 A og afståelsessummer efter ligningslovens § 16 B fra selskaber, som ikke er skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1 og 2. For disse indkomster er der således ikke sket nogen ændring af skattereglerne ved ophævelsen af dobbeltbeskatningen af aktieudbytte, og der sker ikke nogen ændring ved nærværende lovforslag for så vidt angår indkomstgrundlaget.

Som følge af, at udbytteindkomsten ikke indgår i 6 pct.-skattegrundlaget, foreslås det, at udbytteindkomsten heller ikke skal indgå i indkomstgrundlaget efter lov om statens uddannelsesstøtte. Der henvises

til det ovenfor under de almindelige bemærkninger anførte.

I indkomstgrundlaget indgår efter gældende regler bl.a. et beregnet formueafkast, som opgøres som kursværdien af danske aktier, anpartes og investeringsbeviser mv. og al udenlandsk formue ganget med virksomhedsskattelovens afkastsats. Det faktiske afkast af de omhandlede aktiver fradrages i det beregnede formueafkast. I det resterende beregnede formueafkast fradrages negativ kapitalindkomst. Det beregnede formueafkast skal kun indgå i indkomstgrundlaget i det omfang, det efter fradrag af faktisk afkast og negativ kapitalindkomst er positivt.

Hvis det beregnede formueafkast af lavtforrentede aktiver overstiger det faktiske afkast, fragår det faktiske afkast efter gældende regler i det beregnede formueafkast ved opgørelsen af indkomstgrundlaget. I og med at udbytteindkomst fra og med indkomståret 1991 ikke længere indgår ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, vil disse indkomster heller ikke indgå ved opgørelsen af indkomstgrundlaget. Derimod skal der fortsat indgå et beregnet formueafkast. Det beregnede afkast vil typisk være større end det faktiske afkast. Det får derfor som hovedregel ikke betydning for størrelsen af indkomstgrundlaget, at udbytteindkomsterne ikke indgår, og at det faktiske afkast ikke længere kan modregnes i det beregnede formueafkast.

Hvis det beregnede afkast af lavtforrentede aktiver er mindre end det faktiske formueafkast, skal alene det faktiske afkast indgå i indkomstgrundlaget efter gældende regler. Det skyldes, at der så i det konkrete tilfælde ikke har været tale om lavtforrentede aktiver.

Når udbytteindkomst fra og med indkomståret 1991 ikke længere indgår i den skattepligtige almindelige indkomst, vil det heller ikke indgå i indkomstgrundlaget. Herved kan de pågældende personer få et lavere indkomstgrundlag end efter gældende regler, og således få højere ydelser mv. Det må dog have formodningen imod sig, at lavtforrentede aktiver som aktier mv. giver et afkast, som overstiger kapitalafkastsatsen efter virksomhedsskatteloven, der for indkomståret 1991 udgør 9 pct.

Til nr. 3

Der henvises til de almindelige bemærkninger om den gennemførte ressortomlægning fra Undervisnings- og Forskningsministeriet til Finansministeriet, herunder af lov om tilskud til afvikling af studie-gæld og om eftergivelse af studie-gæld, jf. lovbe-kendtgørelse nr. 487 af 25. juni 1990, bortset fra lovens kapitel 4. Efter dette kapitel kan Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte eftergive gæld som følge

af for meget udbetalt uddannelsesstøtte i medfør af lov om statens uddannelsesstøtte.

Af regelforenklingsmæssige grunde findes det hensigtsmæssigt at overflytte den pågældende bestemmelse til lov om statens uddannelsesstøtte.

Til nr. 4

Det foreslås, at det i konsekvens af ressortændringen præciseres, at administrationen af tilbagebetalingen af statsgaranterede studielån varetages af Hypotekbanken.

Til nr. 5 og 6

Forslagene er en konsekvens af ressortændringen.

Til nr. 7 og 8

Forslagene er delvis en konsekvens af ressortændringen. Herudover indskrænkes den nuværende rykkerprocedure for misligholdte studielån således, at det ikke fremover vil være en forudsætning for indfrielse af et studielån, at den statslige kautionist også har rykket låntager. I stedet bemyndiges finansministeren til at fastsætte de nærmere regler herom, i øvrigt i lighed med den tidligere til undervisnings- og forskningsministeren givne bemyndigelse.

Til nr. 9

Forslaget er en konsekvens af ressortændringen.

Til nr. 10

Forslaget udvider som en konsekvens af ressortændringen den hjemmel til indhentning af skatteoplysninger mv., som Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte har i medfør af § 22, stk. 2, til tillige at omfatte Hypotekbanken i forbindelse med administra-

tionen af statsgaranterede studielån. Hypotekbanken har i forvejen i medfør af § 22, stk. 5, hjemmel til indhentning af skatteoplysninger i forbindelse med administrationen af misligholdte statslån og indfrie statsgaranterede studielån, jf. §§ 15 og 19.

Til nr. 11

Forslaget muliggør, at visse af Hypotekbankens afgørelser om tilbagebetaling af studielån kan delegeres til pengeinstitutterne med klageadgang til Hypotekbanken. Der henvises til beskrivelsen under de almindelige bemærkninger.

Forslaget indebærer endvidere, at de afgørelser, som Hypotekbanken træffer om tilbagebetaling af studiegæld som klageinstans for pengeinstitutterne, er endelige.

Til nr. 12-14

Eventuelle klager over styrelsens afgørelser i sager om eftergivelse af de nævnte tilbagebetalingskrav foreslås henlagt til Ankenævnet for Uddannelsesstøtten.

Til § 3

Den i § 1, nr. 2, foreslåede ændring har virkning fra og med indkomstgrundlaget for støtteåret 1993, som opgøres på grundlag af oplysninger fra indkomståret 1991, og følgende år. For indkomstgrundlaget for 1991 og 1992 anvendes de hidtil gældende regler.

Det foreslås, at lovændringen som følge af ressortændringen træder i kraft den 1. januar 1992, hvilket vil være sammenfaldende med, at administrationen af de statsgaranterede studielån overføres til Finansministeriet.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om statens uddannelsesstøtte, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 511 af 28. juni 1991, foretages
følgende ændringer:

1. § 8, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Egenindkomsten er enhver positiv
indkomst, der henføres til eller indgår i den
personlige indkomst, kapitalindkomsten og
udbytteindkomst omfattet af personskatte-
lovens § 8 a, stk. 2, med fradrag af stipendium
efter denne lov, overskud af danske ejendom-
me, jf. personskatteovens § 4, stk. 1, nr. 6, og
renter af beløb opsparet i henhold til lov om
uddannelsesopsparing.«.

Stk. 2. Egenindkomsten er enhver positiv ind-
komst, der henføres til eller indgår i den per-
sonlige indkomst og kapitalindkomsten med
fradrag af stipendium efter denne lov samt af
renter af beløb opsparet i henhold til lov om
uddannelsesopsparing.

2. § 9 a, stk. 4, nr. 1, affattes således:

»1) kapitalindkomst, som er omfattet af per-
sonskattelovens § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, hvori der
indeholdes udbytteskat,«, og nr. 2-3 ophæves.
Nr. 4 bliver herefter nr. 2.

Stk. 4. I det formueafkast, der beregnes efter
stk. 2 og 3, fradrages det faktiske afkast. Er
det faktiske afkast negativt, sættes det til 0. Er
en ægtefælles faktiske afkast negativt, fragår
det dog i den anden ægtefælles positive fak-
tiske afkast. Det er en forudsætning, at ægte-
fællerne er samlevende ved indkomstårets
udløb, jf. kildeskattelovens § 4. Det faktiske
afkast består af summen af:

- 1) beløb, der efter ligningslovens § 16 A eller
§ 16 B, stk. 1, skal medregnes ved opgørel-
sen af den skattepligtige almindelige ind-
komst, og hvori der indeholdes udbytte-
skat,
- 2) den del af de kontoførende investerings-
foreningers tilskrivninger på medlemmer-
nes konti, der stammer fra aktieudbytter,
- 3) skattegodtgørelse, jf. selskabsskatteovens
§ 17 A og
- 4) udenlandsk kapitalindkomst.

3. I § 13 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Styrelsen for Statens Uddannelses-
støtte kan i tilfælde, hvor støttemodtageren er
tilkendt førtidspension eller invaliditetsydelse
i henhold til lov om social pension, eftergive
for meget udbetalt støtte efter reglerne om ef-
tergivelse af studiegæld i lov om tilskud til af-
vikling af studiegæld og om eftergivelse af stu-
diegæld.«.

Bestemmelse i lov om tilskud til afvikling
af studiegæld og om eftergivelse af studi-
egæld, jf. lovbe kendtgørelse nr. 487 af 25. juni
1990:

Kapitel 4

Eftergivelse af studiegæld, der administreres
af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte

§ 17. Styrelsen kan i tilfælde, hvor låntager
er tilkendt førtidspension eller invaliditets-
ydelse i henhold til lov om social pension, ef-
tergive for meget udbetalt uddannelsesstøtte
efter reglerne i kapitel 3.

4. I § 16 indsættes som nyt stk. 1:

»Hypotekbanken administrerer statens garantiforpligtelse for studielån i pengeinstitutter, ydet i henhold til denne lov og den tidligere uddannelsesstøttelovgivning.«.

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

5. I § 16, stk. 2, som bliver *stk. 3*, ændres »Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte« til: »Hypotekbanken«.

Stk. 2. Garantien ophører senest 15 år efter det tidspunkt, hvor den uddannelsessøgende har afsluttet eller afbrudt uddannelsen, jf. § 17, stk. 1, nr. 1. Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte kan forlænge garantien, når omstændighederne taler herfor.

6. I § 17, stk. 2, ændres »Undervisnings- og forskningsministeren« til: »Finansministeren«.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler om administrationen af garantierne, herunder om låntagers pligt til at give de oplysninger, der er nødvendige for tilbagebetaling af lån, og om ophør med udbetaling med statsgaranti.

7. I § 18, stk. 1, ændres »Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte« til: »Hypotekbanken«, og efter 1. pkt. indsættes: »Finansministeren kan fastsætte regler om betingelserne for indfrielse af misligholdte studielån.«.

§ 18. Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte indfried på statskassens vegne de misligholdte statsgaranterede studielån.

8. § 18, stk. 2, ophæves.

Stk. 2. Indgår låntager ikke en tilbagebetalingsaftale, eller betaler låntager ikke aftalte ydelser til tiden, kan pengeinstituttet dog først kræve lånet indfriet, når pengeinstituttet og Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte forgæves har søgt at få låntager til at indgå aftale eller betale ydelser. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler herom.

9. I § 20, 1. pkt., ændres »Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte« til: »Hypotekbanken«, og i 2. pkt. ændres »Undervisnings- og forskningsministeren« til: »Finansministeren«.

§ 20. Pengeinstitutterne skal give Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte oplysninger om den statsgaranterede studiegæld for alle låntagere. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler herom, herunder om form og indhold af oplysningerne.

10. I § 22, stk. 5, indsættes efter »15«: », 16«.

Stk. 5. Hypotekbanken kan hos skattemyndigheder og andre offentlige myndigheder indhente oplysninger om låntager, som er nødvendige for at administrere krav efter §§ 15 og 19, herunder oplysninger om indkomst- og formueforhold.

11. Efter § 23 indsættes:

»§ 23 a. De afgørelser, som Hypotekbanken kan træffe i medfør af § 17, kan efter finansministerens bestemmelse helt eller delvis henlægges til pengeinstitutterne. Pengeinstitutternes afgørelser kan indbringes for Hypotekbanken, hvis afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.«.

12. I § 25, stk. 1, nr. 1, ændres det sidste »og« til: »,«.

13. I § 25, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »støtte«: »og«.

14. I § 25, stk. 1, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) eftergivelse af for meget udbetalt støtte, jf. § 13, stk. 4«.

§ 25. Afgørelser truffet af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte om

- 1) grundlaget for tildeling og beregning af støtte til en uddannelsessøgende og
- 2) en støttemodtagers tilbagebetaling af støtte

kan inden fire uger efter meddelelsen af afgørelsen indbringes for Ankenævnet for Uddannelsesstøtten af den, som afgørelsen vedrører. Ankenævnet træffer den endelige administrative afgørelse.

§ 2

Kapitel 4 i lov nr. 371 af 10. juni 1987 om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld ophæves.

Bestemmelse i lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld, jf. lovbekendtgørelse nr. 487 af 25. juni 1990:

Kapitel 4

Eftergivelse af studiegæld, der administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte

§ 17. Styrelsen kan i tilfælde, hvor låntager

er tilkendt førtidspension eller invaliditetsydelse i henhold til lov om social pension, eftergive for meget udbetalt uddannelsesstøtte efter reglerne i kapitel 3.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 1992. § 1, nr. 1, har virkning fra støtteåret 1991, og § 1, nr. 2, har virkning fra støtteåret 1993.